

СЕМИНАР/ОКРУГЛИ СТО О ДОСТУПНОСТИ МУЗЕЈСКИХ ПРОГРАМА И САДРЖАЈА ЗА ОСОБЕ С ИНВАЛИДИТЕТОМ

У Етнографском музеју у Београду одржан је *Семинар/Округли сто о доступности музејских програма и садржаја за особе с инвалидитетом* 17. и 18. децембра 2009. године. Као ауторски пројекат мр Марка Стојановића семинар су реализовали Музејско друштво Србије и Етнографски музеј (као домаћин скупа), а на основу финансијских средстава и подршке Министарства културе Републике Србије. У дводневном раду учествовало је око четрдесет особа (тачан број не може се тачно навести због тога што неколико учесника – особа с инвалидитетом – није било у могућности да присуствује цело време раду семинара/округлог стола услед неприлагођености простора Етнографског музеја за инклузивну делатност) – уводничара, референата и дискусаната, а по статусу то су били представници културних: музејских и других; те научних институција, потом, чланови републичких организација и самосталних удружења особа са инвалидитетом, уз чланове невладиних организација које се баве инклузивним друштвом и, напослетку, родитељи особа с инвалидитетом. Радни део семинара/округлог стола на основу којег је иницирана дискусија и радионичарски део сачињавали су реферати и презентације следећих учесника – по данима:

17.12.2009.

- Љиљана Гавриловић (Етнографски институт САНУ), *О инклузији, ексклузији, музеологији и музејима*,
- Љубица Бељански (Центар за културу Стари Град), *Наступам да наступам*,
- Ана Панић, (Музеј историје Југославије) *АРТУР – културна тура*

- Тихомир Николић (Савез слепих Србије), *Школовање и могућности запошљавања слепих и слабовидних особа у музејској делатности*;

18.12.2009.

- Марко Стојановић (Етнографски музеј у Београду) *Центар – интеракција у покушају*,
- Милена Јеротијевић (психолог) *Особе са аутизмом – креативни музеоци*,
- Милош Сацак (Удружење грађана Живети исправно) *Други поглед на културу*,
- Петар Декић, (Народни музеј Смедеревска Паланка), *Радијска изложба – инклузивни пројекат*;

док су радионице под називом *О изложбама, програмима и заједничком доживљају музеја*, те другог дана *Инклузивни музејски сувенир – материјални и нематеријални* заокружиле целокупан програм.

На основу досадашњих искустава у подизању нивоа свести за инклузивно прилагођавање културних, посебно музејских институција, рад семинара концептуализован је као сусрет и размена искустава између што више припадника неколико неформалних друштвених група упућених једни на друге, при чему сматрам да су првенствено у питању: стручно особље – кустоси у музејима, делатници у култури који осмишљавају и реализују инклузивне програме уметничког и образовно-педагошког карактера, представници самих особа са инвалидитетом, стручњаци који раде на друштвеном моделу укључивања особа с инвалидитетом у живот заједнице и, напослетку али не и најмање битно, непосредни учесници у свакодневном животу особа са инвалидитетом – родитељи, старатељи, персонални асистенти и други. Састав учесника показао је да такав модел интерактивне размене искустава итекако има сврху.

С обзиром на то да је целокупан ток семинара забележен – захваљујући опреми Савеза слепих Србије – у формату аудио снимка, постоји реална претпоставка како ће као трајни докуменат бити штампан зборник радова. Због таквих предуслова детаљнији осврти на излагања излишни су, поготову што већ, чини ми се, сами наслови довољно јасно указују на усмерење тема и домен деловања чији су резултати презентовани. Међутим, број и састав учесника указао је на неколико чињеница, међу које бих првенствено убројио изостајање најширег друштвеног интереса за питање инклузивног учешћа особа са инвалидитетом у свакодневном културном животу заједнице. Потом, јасно је да постоји слојевито питање издвајања културе, музеја, музеологије и музеалаца, те особа с инвалидитетом из функционалног окружења свакодневне друштвене реалности. У таквом контексту аутореализоване и донекле друштвено подржаване ускраћености музејских стручњака, досадашњи рад на музејској и музеолошкој инклузији није дао значајније резултате, изузев спорадичних и најпре на личној иницијативи (често упркос институцији) утемељених резултата. Исто тако, у низу различитих за-

кључака о проблемима с којима се суочавају музејски стручњаци (за сада искључиво ентузијастички) у деловању на комуникационој инклузији друштва, семинар је показао да тренутан ниво доступности музејских програма и садржаја за особе с инвалидитетом не уважава постојање неопходних параметара за детаљно и сврсисходно проширење инклузивне делатности.

Милош Матић